A°. 1832.

N°. 31.

ZONDAG DEN 15den APRIL.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

SCHEEPS - TIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 11den dezer, de Engelsche Schoener *Elisabeth*, van Demerary; met een troep Paardenrijders.

EDICTALE CITATIE.

Uit krachte van het appointement van dagvaarding bij Edicte *ad valvas curiæ*, in dato 4 April 1832, verleend door den Hove van *Civile en Criminele Justitie der Kolonie Suriname*, op de rekweste van RICHARD O'FERRALL JUNIOR, in qualiteit als eenig fungerend Executeur Testamentair, Redderaar en Administrateur van den Boedel en Nalatenschap van wijlen RICHARD O'FERRALL.

Zoo wordt door de ondergeteekende, Exploicteur bij den Hove van *Civile en Criminele Justitie dezer Kolonie*, bij openbare Edicte *ad valvas curiæ* gedagvaard, gelijk ik dagvaard bij dezen, alle binnenlandsche Crediteuren, mitsgaders elk en een iegelijk buiten 's lands, welke beweren mogt eenige actie, regt of aanspraak te hebben, ten lasten van den Boedel en Nalatenschap van wijlen RICHARD O'FERRALL, in leven inwoner dezer Kolonie, en op den 18den September 's jaars 1800 Een en Dertig te *Amsterdam* overleden.

Omme te compareren ter geprivilegeerde rolle van den Hove van *Civile en Criminele Justitie dezer Kolonie*, welke gehouden zal worden in de maand Mei 1832, ten einde zich aldaar bekend te maken, en hunne eventuële vorderingen, regten en aanspraken op te geven, en des noods te verifiëren, om na accoord bevinding, dezelve naar gelang van zaken te kunnen voldoen, ofte wel in cas van contradictie, hunne actien binnen *zes* weken nadien, voor den Hove van *Civile en Criminele Justitie dezer Kolonie*, te institueren, op pœne dat aan de non comparanten, ter zake voorschreven, tegens den impetrant qq., zal worden opgelegd een *perpetium silentium*, of eeuwig stilzwijgen.

En op dat niemand hiervan eenige ignorantie zoude kunnen of mogen pretenderen, heb ik deze gepubliceerd en geaffigeerd aan *Paramaribo* dezen 12 April 1832.

N. L. BRAAM.
Exploicteur.

ADVERTISSEMENTEN.

TRANSPORTEN.

Den 27sten Maart 1832. J. E. VELS, aan JULIANE COMVALIUS, van het Huis en Erf aan de *Zwartenhovenbrug- en Saramacca Straten*, bekend onder La. D. No. 492.

Den 30sten. J. ASMUS nom. ux., aan J. W. BECKER, van een derde gedeelte in het Huis en Erf aan de *Grave Straat*, bekend onder La. C. No. 24.

Idem. De vrije ROXANNA van STUIJVESANDT, aan PROFIT van POHL, van een Erf en daaropstaande Half-dak, gelegen aan de *Keizer Straat*, bekend onder La. D. No. 204.

Den 9den April. G. JACOBS qq., den Boedel MARIANNA ISAAC NATHAN SAMSON, aan de *vier* Kinderen van de Weduwe wijlen C. S. GOMPERTS geboren JACOBS, van het Erf op de hoek van de *Heere Straat* en de *oude Oranje Tuin*, bekend onder La. B. No. 71.

Den 10den. M. C. E. AULORIUS, A. P. C. H. AULORIUS en J. B. LOUZADA, aan M. BOSSAELD, van het Huis en Erf aan de *Wagenweg Straat*, bekend onder La. D. No. 121.

HIJPOTHEEK.

Den 10den April. D. DANJON qq., Eerste Hijpotheek, te vestigen op de Plantaadje *Johanna Catharina*, ten behoeve van den Boedel C. L. WEISSENBRUCH.

Paramaribo den 14 April 1832.

De Secretaris van het Gemeente Bestuur,
WENTHOLT.

Algemeene Vergadering van het *Surinaamsch Landbouwkundig Genootschap*, onder de Zinspreuk: PRODESSE CONAMUR, op Donderdag, den 19den April 1832, 's avonds te *zeven* uren, in het lokaal der Loge *Concordia*.

De Secretaris van het Genootschap voornoemd,
C. Ph. VLIER.

Archibald Cameron vertrekt.

Mengelwerk.

HET EERSTE EN GROOTSTE LEVENSGEVAAR VAN FREDRIK DEN GROOTEN.

Zoo als bekend is, rukte FREDERIK, in het eerste jaar zijner regering, December 1740, in *Silezië*, om, met de wapenen in de hand, zijne aanspraken op de *Silezische* Vorstendommen *Liegnitz*, *Brieg*, *Wohlau* en *Jägerndorf* te doen gelden. Schier in den eersten aanloop werden de steden van *Silezië* genomen, door het gedeelte des *Pruissischen* legers, dat FREDERIK zelf aanvoerde; en bijna het geheele land was in de magt des ondernemenden, jeugdigen Monarchs, eer de *Oostenrijkers* maatregelen namen, om zijne voortgangen te stuiten. In Februarij 1741 volgden eerst, tot versterking van de vooruitgedrongene *Pruissische* armee, de *Westfaalsche*, *Maagdenburgsche*, *Pommersche* en *Pruisssische* regementen, om bij hunne, op de baan der overwinning reeds zoo ver voortgerukte, broeders niet achter te blijven. FREDERIK zelf, die in het begin der, voor korten tijd betrokkene, winterkwartieren naar *Berlijn* was gegaan, trof deze versterkingen bij *Frankfort* aan; hij voerde ze zelf *Silezië* in, en plaatste ze aan de oostelijke zijde van het, door de *Oostenrijkers* bezette, Graafschap *Glatz*, van *Schweidnitz* tot *Ottmachau*. Doch nu hadden ook de *Oostenrijkers*, onder bevel van den, uit de vesting *Brunn* ontslagenen, Generaal NEUPERG, alle middelen getroffen, om den Koning van *Pruissen* het verder indringen in *Boheme* en *Moravië* onmogelijk te maken. Alle de toegangen tot het Graafschap *Glatz* waren bezet; dagelijks vielen er gevechten voor, van welke de over zijne ruiterij ontevredene FREDERIK zelf zegt, dat ze alle tot nadeel der *Pruissische* kavallerij en ten voordeele der meer geoefende infanterij uitvielen.

Om zich eene naauwkeurige kennis van het bergachtige terrein te verschaffen, en in het algemeen het onbekende grensoord te leeren kennen, verliet de Koning *Schweidnitz* eenige dagen na zijne aankomst, en ging, begeleid door eenen Adjudant, den Kapitein VON GLASENAPP, over *Petersvoldau*, *Silberberg* en *Wartha*, naar *Frankenstein*. In deze streek stond de Generaal VON DERSCHAU, die in *Silberberg* en *Wartha* twee vooruitspringende posten had. Op deze beide posten kwam zeer veel aan. FREDERIK had die zelf als belangrijk aanbevolen, doordien zij de sleutels waren van de ingangen in het graafschap *Glatz*. Het is natuurlijk, dat FREDERIK, volgens zijne omzigtigheid, zichzelven van de opvolging dezes bevels wilde overtuigen; maar even zoo natuurlijk is het, dat de stoutheid des Konings, om, enkel onder geleide van eenen Adjudant, deze posten te bezoeken, den vijand, die thans ook waakzamer was geworden, niet onbekend bleef. Naauwelijks had FREDERIK *Frankenstein* verlaten, om de genoemde plaatsen in oogenschouw te nemen, of reeds vervoegde zich een verrader bij den, in den omtrek van *Glatz* staanden, *Oostenrijkschen* Generaal VON LENTELUS, met het berigt, dat men den Koning van *Pruissen*, die zoo even, slechts door éénen Officier begeleid, was weggereden, gemakkelijk kon gevangen nemen.

Spoediger nogtans, dan de vijanden konden vermoeden, had FREDERIK de beide posten opgenomen. Hij wilde nu juist naar *Frankenstein* terugrijden, toen hem het schoone klooster der *Cisterciënsers*, *Camenz*, in het oog viel. De fraaije aanleg van het gebouw, en inzonderheid de toren, van welken de Koning zich een ruim uitzigt in het gebergte en over het land beloofde, spoorden hem aan, om dit klooster te bezoeken. Met den grootsten eerbied werd de Monarch door den Abt TOBIAS STUSCHE ontvangen; FREDERIK vertoefde langer dan hij wel had voorgenomen, en — het was zijn geluk; ja, zijn behoud, zijne vrijheid, zijn leven veelligt hing er van af, dat hij langer bleef.

Genoemde *Oostenrijksche* Bevelhebber kon onmogelijk eene zoo schoone gelegenheid, om zich door de gevangenneming des Konings beroemd te maken, ongebezigd laten voorbijgaan. Oogenblikkelijk zond hij een sterk kommando ruiterij naar dat oord, tusschen de posten rond. Deze vijanden ontdekten eene afdeeling *Pruissische* dragonders, die ter aflossing van den eenen post bestemd waren. De onbehulpzame *Pruissische* kavalleristen werden door de veel behendiger *Hongaarsche* ligte ruiterij spoedig overhoop geworpen, en met verlies van veertig man en paarden teruggejaagd. De *Hongaren* vochten te feller, omdat het oogmerk van dezen aanval, de gevangenneming des Konings geen geheim was. Men had dit kommando voor een geleide van Hem gehouden, van den naasten post medegenomen. Verstoord den Vorst bij hetzelve niet te vinden, reden zij nu naar het klooster *Camenz*, waar FREDERIK was.

Het is zeer waarschijnlijk, dat de Abt, door uitgezette wachten, vroeger berigt van het aanrukken der vijanden kreeg, dan deze de muren van het klooster zelve binnentraden. Ware dit het geval niet geweest, dan zoude hem de tegenwoordigheid van geest, waarmede hij het eenig mogelijke middel tot redding van den Monarch uitvond en te werk stelde, nog meer tot eer verstrekken, dan hem zijne slimheid buitendien doet.

De kloosterbroeder, wiens werk dit was, (de *Mesner*) moest terstond alle geestelijken, tot de *metten* en het *complet*, op

het hooge koor in de kerk bijeenroepen. Gestrengelijk was hem verboden, zich met iemand der verzamelden in gesprek in te laten. Op het eigen oogenblik luidde reeds de tot de *metten* roepende klok. Zeker moest de geheel ongewone tijd de overige geestelijken bevreemden — zeker zullen zij met al hun nadenken en gissen geen' grond voor deze buitengewone godsdienstoefening hebben kunnen vinden, doch de kloosterlijke gehoorzaamheid was hier de eerste pligt, en dus lieten zij zich allen, in ordesgewaad, op het hooge koor vinden.

Thans verscheen onverwacht, in feestelijke pracht, de Abt TOBIAS STUSCHE, en met hem een vreemde, door geen' der geestelijken ooit geziene Abt, beide in het koorkleed voor eenen bijzonderen feestdag; zij knielden te zamen, op hunne plaatsen, voor het altaar neder. Het schoone gezang, begeleid door de plegtige toonen van het prachtig orgel, was geëindigd; het gebed begon, toen een buitengewoon alarm ontstond, en de *Oostenrijksche* ligte ruiters zich niet slechts in de kerk vertoonden, maar ook het geheele klooster doorzochten. Zelfs gedurende den godsdienst kon men duidelijk hooren, dat zij zich uitlieten, zeker te weten, dat de Koning van *Pruissen* in het klooster was.

De Abt liet de *metten* langer duren dan gewoonlijk, en besloot ze eerst een uur later, dan de *Oostenrijkers*, die 's Konings Adjudant gevonden en als gevangen medegenomen hadden, zich verwijderden. Er is geene verdere verklaring noodig, wie de onbekende Abt was, — FREDERIK namelijk, die slechts op deze wijze te redden was.

Wat hing er niet van dit gewigtig oogenblik af! Wat ware er geworden van 's mans gansche geschiedenis, indien zijne vlugt, reeds in den beginne van zijn werkzaam leven, door deze gevangenneming ware verlamd geworden? — Hij vergat dit gevaar ook minder dan eenig later, en bleef den Abt en het klooster altijd zeer dankbaar. (*Overgenomen.*)

KATAKOMBEN IN RUSLAND.

(*Leipz. Litt. Zeitung*, 1822. S. 172.)

In de nabijheid van het klooster van *Petschersky* zijn de merkwaardige en door geheel *Rusland* beroemde *Katakomben*, of onderaardsche holen en gewelven, (*Petschora* beteekent; in het *Russisch*, *een hol*) een doolhof van ruime gangen diep onder de aarde, in welke aan de zijden kamers of kapellen, waarin ontelbare *reliquien* en vele kisten met niet vergane lijken van Heiligen, ook aanzienlijke kerkschatten, gevonden worden. Men telt er zeven kapellen, die in naaste en verste verdeeld worden. In de *Katakombe* van den H. ANTONIUS, of de naaste, zijn vier kapellen en drieënzeventig heilige lijken; in de *Katakombe* van den H. THEODOSIUS, of de verste, staan drie kapellen en vijfenveertig lijken. Deze lijken of *mumiën* zijn in nog gave zijden stoffen gewikkeld, en op hooge feestdagen trekt men dezelve kostbare, door Keizerin KATHARINA II geschonkene, kleederen aan. Nevens elke kist hangt en klein houten bord, waarop de naam van den Heilig staat, b. v. *de hoogwaardige* NESTOR, *de eerwaardige* JOHANNES, enz. De kisten zijn van hout, deels met een parkementachtig leder, deels met eene wollen stof, deels met zijde overtrokken, en staan open. De huid der lijken is geheel bruin, en door lengte van tijd uitgedroogd en rimpelig zamengetrokken. In de groote vaste, worden aangezigt, handen en voeten ontbloot. Behalve deze nog gave lijken, staan in de gangen verscheidene afzonderlijke hoofden, en in kleine gewelven ook vele kisten met reeds vergane ligchamen. Dezelve geven geheel geen reuk van zich, zoodat nergens lucht van dooden te bemerken is; integendeel vindt men in de *Katakombe* van den H. ANTONIUS, zelfs in de heetste zomerdagen, eene vrij drooge en zuivere lucht. Deze holen, sedert eeuwen de begraafplaatsen der monniken van *Kiew*, zijn in het gebergte uitgehouwen, dat uit een vast, ijzerachtig, met eenige kleideelen vermengd zand bestaat. Boven zijn ze gewelfd en, gelijk ook de bodem en wanden, met kalk bestreken.

Door de hooge ligging en soort van grond wordt het verklaarbaar, dat magere, in de lente of in den herfst gestorvene, ligchamen, die hier bijgezet werden, niet verrot, maar uitgedroogd zijn. Pelgrims, bedevaartgangers en nieuwsgierigen bezoeken dezelve veelvuldig; uit geheel *Rusland* komen herwaarts vele menschen, in gunstige zomers wel eens tegen de 50,000. Elken morgen, na het eindigen der godsdienstoefening, kan men, zich bij eenen monnik in de kerk nabij den ingang aangemeld hebbende, de gewelven bezoeken; en er is niet veel meer dan een uur tijds noodig, om in al de gangen rond te wandelen, en ieder dezer Martelaren en Heiligen van de *Grieksche* kerk te bezoeken. Velen hebben beweerd, dat deze grotten in vroegere eeuwen de verblijven van afgezonderd wonende monniken zouden geweest zijn. Dit is echter, naar alle omstandigheden en naar de boven bijgebragte aanmerkingen, zeer onwaarschijnlijk.

(*Overgenomen.*)

GRONDREGELS VAN WARE STAATKUNDE.

Dat alle Vorsten zich van de waarheid doordrongen gevoelden, dat zij beginnen hunne troonen te verliezen, van het oogenblik af, dat zij de wetten verkrachten!

Om het gezag te behouden, in eenen Staat, langs den weg des gewelds, moet de magt, die verdrukt, evenredig zijn aan die, welke verdrukt wordt. De magt des gewelds *kan* zich staande houden, zoo lang deze evenredigheid bestaat. Maar elken dag mag men derzelver omverwerping verwachten, zoodra de verdrukte meer werkelijke magt verkrijgt dan de verdrukker.

Niet de magt, die herstelt, maar de magt, die vernielt, is te veroordeelen.

Er zijn twee wijzen van vechten; de eene met de wetten, de andere met het geweld. De eerste is eigen aan den mensch, de tweede ons gemeen met het dier.

Er is, voor eenen Vorst, geene sterkere fortres, dan de liefde zijns volks.

Het is gemakkelijker, zich te doen beminnen door de goeden, dan door de boozen, en te gehoorzamen aan de wetten, dan die voor te schrijven.

Om de Politiek te leeren kennen, ga men naar *Konstantinopel!*

Het is niet moeijelijk te ontdekken, van waar de geestdrift der volken voor de vrijheid ontsta. De ondervinding bewijst, dat de natiën nimmer tot rijkdom en aanzien geraken, dan onder een vrij en liberaal Gouvernement. (*Overgenomen.*)

EEN WOORD OVER VRIJHEID EN VREDE.

Men kan de Vrijheid schenden, maar niet vernietigen. Zij verwijdert zich somwijlen, maar keert weder; haar vuur, terwijl men het gebluscht waant, is alleen bedekt. Wanneer zij in de gemoederen verstikt schijnt, ademt zij in het diept des harte. Verdedigd door eeuwige beginselen, kan men haar niets anders tegenstellen dan de broze wapenen der vooroordeelen; en, in het oogenblik dat men meent haar verplet te hebben, herinnert hare zegepraal den onzinnigen, die haar bestrijden, dat zij onsterfelijk is.

De Vrede is de staat van gezondheid der volken; de Oorlog is voor hem een staat van ziekte. — Het leger is de kracht van den staat; men kan het niet te zeer vereeren, wanneer het gebruikt wordt om denzelven te verdedigen, noch te zeer vreezen, wanneer het zich met het inwendige wil moeijen. Wanneer het zwaard zich in de plaats stelt van den schepter, vervangt vrees de toegenegenheid; de luimen der willekeurige magt vervangen de wetten; de vruchtbare vrijheid draagt geene vruchten meer; de handel kwijnt; de kunsten verdwijnen; de landbouw zelfs is vernietigd.

(*Overgenomen.*)

TWEE KARAKTERISTIEKE TREKKEN VAN KEIZER ALEXANDER VAN RUSLAND.

Toen de Keizer, zeer onlangs, met verscheidene Generaals zich op de *boulevard* bij de Admiraliteit bevond, ontmoette hem een dronken Zeeöfficier, die van de eene naar de andere zijde zwaaide. »Wat doet *gij* hier?" vroeg hem de Keizer, met een' ernstigen, verwijtenden blik. Met veel tegenwoordigheids van geest, en welligt door het onverwacht gezigt van den Vorst eenigzins ontnuchterd, antwoordde hij: »Uwe Majesteit — ik — laveer!" Dit antwoord dwong den Keizer een' glimlach af; zijn toorn week voor de meestverschoonende goedheid, en hij beval den schuldigen, in stede van hem te doen arresteren, zich spoedig weg te pakken.

De nog zeer jonge Dichter ALEXANDER SERJEJEWITSCH PUSCHKIN besteedde, vóór twee jaren, zijn ontluikend schoon talent, om, in een gedicht, den Grave A., een staatsman van naam, de grootste beleedigingen toe te voegen, en hem niet alleen den lauwerkrans van HERODATUS of den dood van KOTZEBUE toe te wenschen, maar ook den Keizer zelven aan te randen. Hij maakte ook van deze zaak geen geheim, en gaf gereedelijk aan elk, die zulks verlangde, een afschrift van dit zoo wel, als van een dichtstuk op de *Vrijheid.* Zoo verzocht hem dan ook de Generaal, Graaf M., om eene kopij, en — werd zijn aanklager bij den Keizer. Deze las het stuk met oplettendheid; en, zich van de omstandigheden en den onderdom des Dichters onderrigt hebbende, sprak hij: »Het zou jammer zijn, dat ik dit ontkiemend vernuft verstikte, en PUSCHKIN, gelijk hij verdiende, naar *Siberië* zond. Integendeel wil ik, dat zijn talent zich meer en meer tot eer en nut des vaderlands ontwikkele. De Dichters beminnen eene eeuwige lente, bebloemde oevers, murmelende beken, grazende kudden, zingende vogels; dit alles vindt men slechts in volkomenheid in de zuidelijke gewesten van mijn rijk. Men zende alzoo dien PUSCHKIN naar *Bessarabië*, en geve hem eenen post bij de kanselarij des Generaal-Luitenants NISSOW — dit zij zijne straf!" Zulks geschiedde; en zoo leeft PUSCHKIN sedert 1820 in *Bessarabië* met zijne Muze, die, uit dat oord, thans voor verscheidene *Russische* dagbladen te *Petersburg* werkzaam is. (*Overgenomen*)

MOTIEF VAN EEN' WAAGHALS.

Een zwemmer kondigde onlangs zijn voornemen aan, een der armen van de *Seine* over te zwemmen. De een beweerde dat hij zulks niet konde doen; een ander deed hem opmerken, dat het dolzinnigheid zijn zoude, en herinnerde hem, dat hij eene vrouw had. »Wel drommels! gij hebt gelijk, en dit bepaalt mijn besluit." Hij ontkleedt zich, werpt zich in den stroom, en wordt door denzelven weggesleept. Men vliegt te zijner hulpe, en ziedaar hem gered! Tot zijnent teruggekeerd, verwijt men hem de ligtvaardigheid, waarmede hij zijn onzinnig ontwerp ten uitvoer had gelegd. Maar, wat duivel!" antwoordt hij, »waarom mij ook herinnerd, dat ik eene vrouw had? Denkt gij, dat ik mij anders zou blootgesteld hebben aan het gevaar van verdrinken?

(*Overgenomen.*)

WELDADIGHEID.

Hetgeen gij verkwist, o mensch! gaat verloren; hetgeen gij achterlaat, is voor uwe erfgenamen; maar hetgeen gij den armen geeft, neemt gij met u in het graf.

(*Overgenomen.*)

Te PARAMARIBO, bij J. J. ENGELBRECHT.